

EXCURSVS I.

De sensu atque origine vocis επιστολη καθολικη sententiae tam veterum quam recentiorum interpretum recensentur atque dijudicantur.

Epistolas Jacobi, Petri, Johannis et Judae cum in codicibus, tum in versione Arabica, tum in scriptis patrum antiquissimorum, tum denique in editionibus praestantissimis, Complutensi, Erasmi, Colinaei, Stephani et Bengelii, communi καθολικων επιστολων nomine venire, res est omnibus notissima; vndenam vero ortum sit hoc nomen, et quo sensu sic dictae sint epistolae illae, deficientibus satis certis historiae documentis, longe difficilius est diremtu. Quo factum est, vt sequiores tum patres, tum interpretes, causas hujus vocabuli hinc inde arriperent diuersissimas, ita vt — quis risum teneat? — ipse *septenarius* harum epistolarum numerus, cum idem sit *uniuersitatis* numerus, quibusdam hujus vocis originem atque sensum suppeditare visus sit. Nobis quidem praecipuas quasdam rationes pro sine nobis proposito hic enumerasse, atque examinasse sufficiat.

*Prima sententia est veterum quorundam Theologorum, Salmeronis *) nimirum, Tirimi **), Cornelii*

*) Disput. 1. in ep. Jac. p. 2.

**) Praefat. in epp. cathol. p. 492.

a *Lapide* *), aliorum, qui septem illas epistolas eam ob causam *catholicas* appellatas esse contendunt, quia *catholicam*, i. e. *uniuersalem doctrinam contineant*, et ob *uniuersalibus quasi doctoribus*, h. ab *apostolis conscriptae sint*, quos *Deus in uniuersum mundum ablegauerit doctrinam Christianam annuntiaturos*. At vero eodem iure etiam epistolae Paullinae appellari debuissent *catholicae*, cum Paullus reliquis apostolis nulla in re fuerit inferior, (2 Cor. 2, 5.) epistolaeque Paullinae non minus uniuersalia dogmata contineant, quam epistolae catholicae vulgo sic dictae. Ne dicam, totum hoc argumentum saltem non pertinere ad epistolam Jacobi, si Jacobum, *Jesu fratrem*, pro auctore habueris. Haec igitur ratio prorsus videtur rejicienda, atque reprobanda.

Alter, priori longe praestantior, *Justiniani* **) statuit, epistolas haec idcirco *καθολικαί* vocatas esse, *ut hoc ipso nomine ab epistolis Ignatii, Barnabae, Polycarpi, Areopagitae, in canonem librorum s. nunquam relatis, discernentur*. Justo tamen audacior videri potest sententia haec, cum tantum abfuerit, ut epistolae, vulgo catholicae dictae, semper unanimi ecclesiae consensu probatae sint, ut potius longe plurimarum harum epistolarum auctoritas canonica diu in dubium vocata sit. Proxime vero ad hanc *Justiniani* assertionem accedit longe probabilior sententia S. V. NOESSELT ***),

qui

*) Praefat. in ep. Jac.

**) Praefat. in epp. canon.

***) In coniecturis, ad historiam catholicae Jacobi epistolae, supra jam laudatis, prolata.

qui idem voc. *επ. καθολικη* pro epistola legitima, omniumque consensu probata accipiens, principio hoc nomen primae Petri et Johannis epistolae proprium fuisse contendit, quo distinguerentur a caeteris eorundem scriptorum epistolis, quae incertae fidei essent; post vero, cum didicissent, caeteras quoque eorundem apostolorum, itemque Jacobi et Judae epistolas veterum scriptorum usus tritas, plurimis etiam in ecclesiis publica lectione probatas esse, translatum esse ad vniuersas, quas discernere a Paulli epistolis vellent. Quam quidem sententiam satis acute excogitatum his fere argumentis V. S. V. exornare conatus est: 1) "Origenem, quamuis secundam et tertiam epistolam Johannis, quas tamen negat ab omnibus probatas esse *), non ignorauerit, non negligere, nunquam in libris iis, qui graece supersint, primam diserte catholicae nomine ornare, **). Sed cum in omnibus hisce locis *ipsis* prima epistola Johannis simpliciter *καθολικη* dicatur, epistolis *φερομεναις, νοθοις* etc. haud opposita; vix certo inde colligere ausim, Origenem voc. *καθολικος* pro legitimo accepisse. Videtur potius his locis prima epistola Johannis eam ob causam

καθο-

*) Ap. Euseb. h. e. l. 6. c. 25. Καταλελοιπε (Ιωαννης) δε και επιστολην πανυ ολιγων τικων. εγω δε και δευτερην και τριτην' επει ε παρτες φασι γνησιους ειναι ταυτας.

**) 'Οπερ παρατηρομεν και απο της Ιωαννης καθολικης, in Jerem. Hom. IX. T. I. p. 106. B. Huet. απο της Ιωαννης καθολικης επιστολης. Comm. in Matth. p. 476. E. ib. εν τη καθολικη επισολη Ιωαννης κ. τ. λ. Comm. in Joh. p. 22. C. εμως κατανοητεον και το εν τη καθολικη επισολη υπο Ιωαννης ειρημενον περι υμνυ Θεω, κ. τ. λ. Comm. in Joh. p. 299. E.

καθολικῆ ab Origene dicta esse, quia non certae cuidam ecclesiae, certisue quibusdam hominibus dicata sit, vi oppositi reliquarum epistolarum, quarum utraque singulis quibusdam Christianis destinata erat. 2) „Dionysium *)
 „ vnam hanc primam vel *epistolam* simpliciter appellare,
 „ vel *catholicam* epistolam, non item caeteras duas, quas
 „ *φερομενων* nomine ab illa discerneret. At in hoc
 etiam loco valde ambiguum est, an *επισ. φερομενη τη*
καθολικη opponatur? Sed si vel maxime opponatur,
 ex ipsis his oppositis nil *certi* sequitur pro stabilienda
 hac sententia; nam epistolae illae longe alio sensu *κα-*
θολικαι dici possunt, adjuncta tamen, quia sub episto-

larum *catholicarum* nomine in librorum quoque *canonicorum* catalogum relatae erant, *τς*: *legitimi* notione, ita, ut ob adjunctam hanc notionem vox *καθολικος τω*
φερομενω opponi possit. 3) Denique „ ipsius etiam
 „ *Eusebii* aetate eandem vim verbo subjectam fuisse in
 „ hoc genere comparisonem docere, ab eo Petri inter
 „ libros institutam. Nam affirmare eum, primam ejus
 „ epistolam *ως αναμφιλεκτον* adhibitam esse in vete-
 „ rum presbyterorum scriptis, sed alia quae Petri sub
 „ nomi-

*) Ου μὲν ῥαδιῶς ἀν συνδομῆν τῶτον εἶναι τὸν ἀποστόλον, τὸν υἱὸν Ζεβεδαιῶν, τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου, ἔ το εὐαγγέλιον, τὸ κατὰ Ἰωάννην ἐπιγεγραμμένον, καὶ ἡ ἐπιστολὴ ΚΑΘΟΛΙΚΗ — ὁ μὲν γὰρ εὐαγγελιστὴς ἔδωκε τὸ ὄνομα αὐτῆ παρῆγγραφεί, ἔδε κηρύσσει ἑαυτὸν, ἔτε δια τῶ εὐαγγελίῳ, ἔτε δια τῆς ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ. — εἶτα καὶ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ γράφει. — ὁ δὲ γὰρ εὐαγγελιστὴς ἔδε τῆς ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ἐπιστολῆς προεγράφεν ἑαυτὸν τὸ ὄνομα. — ἀλλ' ἔδε ἐν τῇ δευτέρῃ ΦΕΡΟΜΕΝῃ Ἰωάννης καὶ τρίτῃ, καὶ τοὶ βραχέαις ἔσαις ἐπιστολαῖς ὁ Ἰωάννης ἐνοματὶ προκρίται.

nomine ferrentur, το κηρυγμα videlicet et αποκα-
 λυψιν Petri, in catholicis numerata non fuisse, quo-
 rum nec testimoniis vel veteres vel suae aetatis eccle-
 siastici homines fuerint vsi, *)). Sed ex hoc loco nil
 amplius effici potest, quam voc. καθολικός Eusebio hic
 valere canonicius, legitimus, minime vero septem illas epi-
 stolas eodem sensu καθολικας dictas esse, quippe ad quas
 h. l. voc. καθολικός profus non refertur. Accedit,
 voc. καθολικός ex aliquanto rariore significatione hic
 pro γνησιος, όμολογουμενος etc. adhiberi; vnde dubitandi
 locus relinquitur, an epistolas has, vulgo et ab omnibus
 καθολικας dici solitas, ex significato hujus vocabuli tam
 raro nomen hoc obtinuisse probabile videri possit.

Tertia sententia, eaque caeteris, vt mihi quidem
 videtur, aliquanto probabilior superest hujusmodi; *catholice*
ear idcirco vocari epistolas has, quia non uni vel homini,
vel ecclesiae, vel regioni, sed Christianis omnino per or-
bem terrarum dispersis inscriptae sunt, adeoque καθολικός
idem

*) H. e. 3, 3. Πέτρος μὲν ἐν ἐπιστολῇ μιᾷ, ἣ λεγομένη αὐτῆ προτερα, ἀνωμολογῆται ταυτῆ δε καὶ οἱ παλαιοὶ πρεσβυτεροὶ ὡς ἈΝΑΜΦΙΔΕΚΤΩ, ἐν ταῖς σφῶν αὐτῶν κατακεχρησμένοι συγγραμμάσι. — το γε μὴν τῶν επικεκλημένων αὐτῆ πράξεων, καὶ τὸ κατ' αὐτὸν ἠνομασμένον εὐαγγελίον, τὸ τε λεγόμενον αὐτῆ κηρυγμα, καὶ τὴν καλαμένην ἀποκάλυψιν, εἰς ὅλας ἐν ΚΑΘΟΛΙΚΟΙΣ ἔμεν παραδεδομένα. ὅτι μὴ τὸ αρχαιῶν, μὴ τὸ τῶν καθ' ἡμᾶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῶν ταῖς ἐξ αὐτῶν συνεχρησάτο μαρτυρίαις.

idem esse quod εγκυκλιος. Congruit omnino cum propria hac voc. καθολικός significatione *) epistolae Jacobi, utriusque Petri, primaeque Johannis inscriptio, atque argumentum; nec similis usus loquendi deest exemplum, siquidem epistolam illam plurimum apostolorum atque presbyterorum nomine scriptam Act. 15, 23. sqq. a patribus nonnullis καθολικην vocari memini; quidni igitur etiam septem has epistolas καθολικας dici posse arbitremur, quia pluribus ecclesiis destinatae erant? Hinc factum esse videtur, ut haec potissimum sententia interpretibus longe plurimis, ex antiquissimis Theodoro **) atque Oecumenio ***), ex recentioribus vero Grotio, Wolfio, Wetstenio, aliis, prae caeteris probaretur. Duo tamen sunt, quae huic rationi obuerti possunt ac solent, alterum hoc: si septem illae epistolae ideo catholicae dictae sint, quia non uni ecclesiae destinatae fuerint, etiam epistolam ad Hebraeos non minus quam Jacobi epistolam Hebraeis inscriptam, similiterque priorem epistolam Pauli

ad

*) Onomasticon vetus: *uniuersale, καθολικον.* Chrysostomus in Ps. 110. dicit: απο των καθολικων επι τα μερικα μεταχειρι τον λεγον. Et ανατασις olim euentura eodem sensu καθολικη dicitur.

**) Καθολικαι λεγονται αυται, ονομι εΓΚΥΚΛΙΟΙ· ο γαρ κωφωρισμενωσ εστιν ενι, η πολει, ωσ δ θειοσ Παυλοσ, η Κωρινθιοισ, προσφωνει ταυτασ τασ επιτολασ δ των τοιςτων τσ Κυρισ μαθητων θρασσ, αλλα καθολα τοισ πιτοισ, ητοι Ιουδαιοισ, τοισ εν τη διασπορα, ωσ Πετροσ, η και πασι τοισ υπο την αυτην πικην Χριστιανοισ τελεισιν.

***) In Cap. 1. Jac. p. 115. de epist. cathol. sic: καθολικαι λεγονται αυται, ονομι εΓΚΥΚΛΙΟΙ· ο γαρ κωφωρισμενωσ εστιν ενι, η πολει, αλλα καθολα τοισ πιτοισ.

ad Corinthios, quae non solum τη εκκλησια τε Θεω, τη εση εν Κορινθω, sed etiam πασι τοις επικαλεμνοις το ονομα τε Κυριε ημων I. X. εν παντι τοπω (1 Cor. 1, 2.) destinata sit, catholicis epistolis annumerari debere. Sed objectio ab epistola ad Hebraeos repetita vix hoc loco admitti posse videtur, cum haec epistola omnino inscriptione atque salutatione, a Paulo profecta, careat, — nam titulum istum προς Εβραιωσ ferioris originis esse, omnes consentiunt interpretes. Ad priorem vero epistolam ad Corinthios quod attinet, nullo modo probabile est, Paullum tanta humanitate atque benignitate erga Christianos suos praeditum, voluisse, vt haec epistola in qua criminum tam foedorum Corinthios infimulat, cum pluribus ecclesiis communicaretur. Videntur potius Paulo, Corinthiis salutem dicenti, reliqui etiam Christiani per orbem terrarum vbique dispersi in mentem venisse, quibus hic vna cum Corinthiis salutem apprecari, minime vero integram epistolam destinare videtur. Ne dicam, vtramque epistolam, tum ad Hebr. tum priorem ad Corinthios, si vel maxime pluribus ecclesiis scriptae essent, επισολαισ καθολικαισ κατ' εξοχην sic dictis eam ob causam eximi posse, quia alii epistolarum classis, *Paulinis* nimirum, iam annumerari solitae erant. *Alterum*, quod huic explicandi rationi objici possit, illud est: hanc voc. καθολικος significationem conciliari non posse cum secunda et tertia Johannis epistola, quarum illa εκλεκτη κυρια, haec

autem insigni viro Cajo inscripta sit. Sed potuitne fieri, vt epistolae Jacobi, Petri, prima Johannis, eaque Judae prius jam *καθολικαι* dicerentur, quam secunda et tertia Johannis, quarum auctoritas canonica diu in dubium vocabatur, iis adderentur, additisque postea etiam his, voc. *επ. καθολ.* vsu jam tritum, vt sit, etiam in has transferretur? Quodsi vero hoc flatuere nolueris, cogites velim, et in hac re proverbio fidem factam esse, a *potiori fieri denominationem.*

*Quarta, eaque Paraei *)* sententia, nemini, quantum equidem sciam, post eum probata, *voc. επισ. καθολ.* *inconsiderata potius consuetudine, quam ratione certa epistolis illis inditum esse, iusto audacior et in antiquitatem meliorem nonnihil injuria videtur.*

Quintam denique S. V. HERDERI **) assertionem, *epistolas has καθολικας dictas esse hactenus, quod ecclesiis orientalibus, epistolae vero Paullinae cum Lucae et Marci euangelio occidentalibus destinatae fuerint, ob breuitatem, qua haec annotauit, me plane non assequi, ingenue fateor.* Virum Cell. vero — quae S. V. NOESSELTII ***) conjectura est — *καθολικος* memoriae lapsu pro *ανατολικος* arripuisse, vix crediderim.

EX.

*) Comment. in ep. Jacobi. prol. 1. p. 3. 4.

**) Briefe zweener Brüder Jesu in unserm Canon. p. 69.

***) L. c. p. 5.